

תקציר

הרמזים לדברי חז"ל ב'אית יאל הכושי מוינעציא'. תרגומו של זלקינסון למחזה *Othello, the Moor of Venice*

רחל ויסברוד ואבישי מגנצא

חוקרים של תרגומי ההשכלה עמדו על כך שהמקרא היה המקור העיקרי או הבלעדי ללשון התרגומים האלה, לאוצר הניבים (אידיומטיקה) שלהם ולקרימזים (אלוזיות) המשולבים בהם. הכללה זו מקיפה את תרגומי יצחק אדוארד זלקינסון, לרבות תרגומו ל'אותלו', אם כי המחקר עמד גם על ייחודו ביחס למתרגמי זמנו. במאמר זה המחברים מאירים פן של תרגומו למחזה *Othello* מזווית שעד כה כמעט לא באה לידי ביטוי במחקר. לטענתם נוסף על השימוש בלשון המקרא, לשון חז"ל מהדהדת בתרגומו במידה ובאופנים שאינם מאפשרים לראות בכך מקריות גרידא. כדי להוכיח טענה זו המחברים מנתחים הרמזים לדברי חז"ל שמצאו בתרגומו. הפניית תשומת הלב להרמזים הללו מובילה לאפיונו של זלקינסון כמי שנשען על כל מקורות היהדות, ומאפשרת להציג תמונה שלמה יותר של מפעלו. מבחינה תיאורטית המחקר מעוגן בחקר התרגום, בגישה מוכוונת טקסט יעד המתעניינת גם בהרמזים שהם יציר התרגום, ושאינם נגזרים מהמקור. גישה זו מתאימה לחקר תרגום שהוא יצירה עצמאית בפני עצמה, ושזיקתו למקורות היהדות מרחיקה אותו מאוד ממקורו השייקספירי. המחברים מסבירים את הדרך שבה הלך זלקינסון בתרגום זה על פי הביוגרפיה הייחודית שלו על שלושת שלביה – תלמיד ישיבה עילוי, משכיל ומומר.